

Tıbbi Laboratuvar Bölümü Öğrencilerinde Okuldan ve Öğretim Elemanlarından Memnuniyet Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler

Levels of Satisfaction of The Medical Laboratory Department Students On The School and Instructional Staff, and The Factors Affecting Pleased Level

Fatma Özabacıgil Gür^{1*}, Fatma Güdücü Tüfekçi²

¹Atatürk Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Erzurum

²Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bölümü, Erzurum

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada tıbbi laboratuvar öğrencilerinin programdan, okuldan ve öğretim elemanlarından memnuniyet düzeylerinin değerlendirilmesi ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlandı.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı olan bu çalışmada evreni, araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerin tamamı oluşturdu (S=152). Verilerin toplanmasında “Program ve Okuldan Memnuniyet”, “Öğretim Elemanlarından Memnuniyet” olmak üzere iki anket formu kullanıldı.

Bulgular: Anket sonuçları orta düzeyde bir memnuniyet göstergesi sundu ve öğrencilerin %18.4’ünün program ve okuldan, %14.5’inin öğretim elemanlarından memnun olduğu saptandı. Sadece kız öğrencilerin program ve eğitimden önemli düzeyde daha çok memnun olduğu belirlendi (p<0.05). Sosyal güvencesi olmayanların, bölümünü isteyerek ve gelecekte işsizlik sorunu yaşamamak için tercih edenlerin programdan, okuldan ve öğretim elemanlarından memnuniyetlerinin önemli düzeyde daha yüksek olduğu saptandı (p<0.01). Mesleğinde kalmayı düşünenlerin öğretim elemanlarından memnuniyetlerinin önemli düzeyde daha yüksek olduğu belirlendi (p<0.01).

Sonuç: Öğrencilerin orta düzey memnuniyet göstergesi; ilgili parametreler üzerinde çalışılması gerektiğini göstermektedir. Düşük düzey memnuniyet gözlenen öğrencilerde programdan, okuldan ve öğretim elemanlarından memnun olmama durumlarının daha dikkatli incelenerek endişelerinin giderilmesi memnuniyetlerini artırabilir.

Anahtar Sözcükler: Eğitim Programı, Öğrenci Memnuniyet Ölçeği, Tıbbi Laboratuvar Öğrencileri

ABSTRACT

Objective: In this study, it was aimed to evaluate the levels of satisfaction of the students in the medical laboratory department from the program, the school situation, and instructional staff and to determine the factors affecting pleasing levels.

Materials and Methods: In this descriptive study, the universe consisted of all students who agreed to participate in the study (S=152). Two questionnaires were used to collect data: “Program and School Satisfaction”, “Satisfaction from Instructors”.

Results: The results of the survey presented a moderate level of satisfaction and 18.4% of the students were satisfied with the program and school, and 14.5% were satisfied with the instructional staff. Only girl students’ satisfaction with program and education was found to be significantly higher (p<0.05). It was found that the satisfaction of those who did not have social security, who wanted to do so and who did not want to have unemployment problems in the future, was significantly higher than the program, school and instructional staff (p<0.01). It was determined that the satisfaction of those who thought to stay in the profession from the instructors was significantly higher (p<0.01).

Conclusion: The medium level satisfaction indicator of the students; the relevant parameters should be investigated. Among the students with a low level of satisfaction, they can increase their satisfaction by eliminating their concerns by examining their dissatisfaction with the program, school, and instructors more carefully.

Key Words: Education Program, Student Satisfaction Scale, Medical Laboratory Students

*Sorumlu Yazar: Fatma Özabacıgil Gür, Atatürk Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, 25240, Yakutiye, Erzurum

E-mail: fatmagur@atauni.edu.tr, Tel: 0 (442) 231 58 64, Faks: 0 (442) 231 58 91, Mobil Tel: 0 (505) 932 94 58

ORCID ID: Fatma Özabacıgil Gür: 0000-0001-5983-1472, Fatma Güdücü Tüfekçi: 0000-0002-5773-5716

Geliş Tarihi: 27.01.2020, Kabul Tarihi: 18.05.2020

Giriş

Bir ülkenin zenginliğinde yetişmiş insan gücünün önemi büyüktür. İnsan gücünün sayısal miktarından ziyade niteliği çok daha önem arz etmektedir (1) ve Meslek Yüksekokulları da bu amaç kapsamında kurulmuştur. Burada yetişen ara elemanlar sanayi, ticaret ve hizmet sektörleri için yeterli bilgi ve beceriyle donanımlı, çeşitli iş kolları için de nitelikli insan gücünü karşılamaktadır (2). Bu amaçla, sağlık alanında sunulan hizmetlerin daha iyi yapılabilmesi için hekim dışı teknik eleman eğitimi 1945 yılında 2 yıllık kurslar şeklinde İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi tarafından başlatılmıştır. Bu eğitimler günümüzde üniversitelerde dört yarıyılık ön lisans eğitim ve öğretim sonunda “tekniker” yetiştirmeyi hedefleyen Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları (SHMYO) bünyesinde verilmektedir. Bu yüksekokullar sağlık iş kollarında doktor ve hemşirelerden sonra ihtiyaç duyulan nitelikli eleman gereksinimini karşılamakta ve sağlık sektöründe kaliteyi artırmak amacıyla eğitim-öğretim vermektedir (3) SHMYO kapsamında eğitim veren programlardan biri de Tıbbi Laboratuvar Teknikleri programıdır. Bu programın amacı, hekimlerin, hastalıkların gerek tanı gerekse tedavisi için öngördükleri tıbbi analizleri yapan sağlık personellerini yetiştirmektir.

Sağlık hizmetlerinin sunulma biçimi üzerinde sağlık personellerinin etkisi büyük olduğundan SHMYO'larda ön lisans öğrencilerine yönelik uygulanan eğitim-öğretim programlarının Çekirdek Eğitim Programı (ÇEP) kapsamında olması, uygulamalar ve beceri eğitimlerinin tam ve eksiksiz olarak yerine getirilmesi mezun öğrenciler tarafından sunulacak sağlık hizmetinin kalitesini istenilen seviyeye yükseltecektir. Ansari yaptığı çalışmada öğrenme ve öğretme faaliyetlerinin ölçülmesi amacıyla en önemli kalite göstergelerinden birisi olarak öğrenci memnuniyeti olduğunu bildirmiştir (4). Bu nedenle, eğitimde kalite çalışmaları açısından mevcut kurumlardaki öğrencilerin memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi oldukça önem arz etmektedir (5).

Öğrenci memnuniyetinin belirlenmesi için öğrencilerin eğitim-öğretim hayatları boyunca almış oldukları eğitimleri ile ilgili olarak görüş ve önerileri alınır. Bu şekilde, hem eğitim sürecinde mevcut durumun niteliği belirlenir hem de gerek duyulan konularda yeni düzenlemelere gidilebilir. Öğrenci memnuniyet çalışmaları eğitici personel ve programla ilgili verilecek kararlarda ve eğiticilerin eğitici özelliklerinin iyileştirilmesi, geliştirilmesi gibi eğitimde yapılacak olan değişikliklerde ve alınacak kararlarda yöneticiler tarafından kullanılan veri kaynaklarından biridir. Ayrıca üniversite yönetimlerini doğru kararlara

ve uygulamalara yönlendirmesi bakımından da oldukça önem arz etmektedir (6). Öğrenci merkezli eğitimin en birinci gerekliliği eğitim sürecinde öğrencinin aktif olduğu bir eğitim sistemidir. Burada, öğrenci birey olarak kabul edilir ve yaşamış olduğu deneyimleri paylaşarak eğitime katkı sağlar (7). Ülkemizde yapılmış bu çeşit çalışmalar mevcuttur (5,24-26). Ancak, literatür incelendiğinde Tıbbi Laboratuvar Teknikleri (TLT) Program eğitimi ile ilgili öğrenci bakış açılarını ve memnuniyet düzeylerini inceleyen çalışmalara rastlanmamıştır.

Bu çalışmada, TLT teknikeri olarak mezun olacak öğrencilerin mesleki yeterliliklerini sağlayan program ve okul hakkındaki ve öğretim elemanları hakkındaki memnuniyet düzeyleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Yapılan bu araştırmanın bulgularının TLT programı içerisinde eğitimci ve eğitim yöneticilerine rehber olabileceği düşünülmektedir.

Gereç ve Yöntem

Tanımlayıcı olan bu araştırma, Atatürk Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, TLT Bölümü öğrencileri ile Şubat 2018 tarihinde gerçekleştirildi. Evreni, araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler (S=152) oluşturdu. Araştırmada, örneklem yöntemine gidilmeyip evrenin tümü ile çalışıldı.

Veri Toplama Araçları: Öğrencilere uygulanan memnuniyet anket formları literatür doğrultusunda geliştirildi. Verilerin toplanmasında, Soru Formu, Program ve Okuldan Memnuniyet, Öğretim Elemanlarından Memnuniyet Ölçekleri kullanıldı.

Soru Formu: Soru Formu, öğrencilerin kişisel, ailevi, bölüm ve mesleki özelliklerini belirleyen kapalı uçlu 13 sorudan oluştu. Form, konu ile ilgili literatür incelenerek hazırlandı (5,8,13,23).

Program ve Okuldan Memnuniyet Ölçeği: Program ve Okuldan Memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Erden tarafından geliştirilen 18 sorudan oluşan ölçek kullanılmıştır (8). Beşli Likert tipindeki araçta Tamamına katılıyorum; 5 puan, Katılıyorum; 4 puan, Kararsızım; 3 puan, Katılmıyorum; 2 puan ve Kesinlikle katılmıyorum 1 puandır. Araçta en düşük 18 ve en fazla 90 puan alınmaktadır. Araç Cronbach Alpha değeri 0.98'dir. Araştırmada toplam puan ortalamalar üzerinden istatistik değerlendirme yapıldı. Toplam puan üçe bölündü. 30'ar puanlık dilimler üzerinde oluşturulan kesme noktaları; 30 ve altı, düşük, 31-60 orta ve 61-90 yüksek memnuniyet olarak değerlendirildi. Aracın bu çalışmada Cronbach Alpha kat sayısı 0.93 bulundu.

Tablo 1. Öğrencilerin Program, Okul ve Öğretim Elemanlarından Memnuniyet Düzeyleri

Ölçekler	Min-Max	X±SS
Program ve Okuldan Memnuniyet Ölçeği	20-100	65.29±15.54
Öğretim Elemanlarından Memnuniyet Ölçeği	18-90	53.62±16.34

Tablo 2. Öğrencilerin Memnuniyet Oranı Dağılımları

Memnuniyet	Program ve Okuldan				Öğretim Elemanlarından			
	Evet		Hayır		Evet		Hayır	
	S	%	S	%	S	%	S	%
	28	18.4	124	81.6	22	14.5	130	84.5

Öğretim Elemanlarından Memnuniyet Ölçeği: Öğretim Elemanlarından Memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Erden tarafından geliştirilen 20 sorudan oluşan ölçek kullanılmıştır (8). Beşli Likert tipindeki ölçekte Tamamına katılıyorum; 5 puan, Katılıyorum; 4 puan, Kararsızım; 3 puan, Katılmıyorum; 2 puan ve Kesinlikle katılmıyorum 1 puandır. Ölçekte en düşük 20 ve en fazla 100 puan alınmaktadır. Ölçek Cronbach Alpha değeri 0.98'dir. Araştırmada toplam puan ortalamalar üzerinden istatistik değerlendirme yapıldı. Toplam puan üçe bölündü. 30'ar puanlık dilimler üzerinde oluşturulan kesme noktaları; 33 ve altı, düşük, 33.1-66.90 orta seviyede memnuniyet ve 67-100 puan arası yüksek memnuniyet olarak değerlendirildi. Ölçeğin bu araştırmada Cronbach Alpha kat sayısı 0.95 olarak hesaplandı.

Verilerin Toplanması ve Analizi: Araştırmanın verileri, 2018 yılının Şubat ayında yüz yüze görüşülerek elde edilmiştir. "Soru Formu", "Program ve Okuldan Memnuniyet" ve "Öğretim Elemanlarından Memnuniyet" ölçek formları araştırmaya katılan TLT öğrencileri tarafından bizzat doldurulmuştur. Bu kapsamda eksiksiz ve tam olarak doldurulmuş olan 304 anket formu üzerinden veri analizi süreci gerçekleştirilmiştir. Veriler, bilgisayar ortamında, tanımlayıcı istatistikler ve varyans analizi kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu çalışma insan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımayan ve üniversitemizde kurulmuş olan etik kurulların görev kapsamı dışında kalan anket ve ölçek çalışması olduğu için ilgili SHMYO Müdürlüğünün oluru ile gerçekleştirilmiştir. Etik ilkelere bağlı kalmıştır.

Bulgular

Tıbbi laboratuvar bölümünde okuyan öğrencilerin programdan, okuldan ve öğretim elemanlarından memnuniyet düzeylerini değerlendiren ve etkileyen faktörleri belirleyen araştırmada; öğrencilerin Program ve Okuldan Memnuniyet Ölçeği puan ortalamasının

65.29±15.54 ve Öğretim Elemanlarından Memnuniyet Ölçeği puan ortalamasının 53.62±16.34 olduğu tespit edildi. Dolayısıyla, öğrencilerin program, okuldan ve öğretim elemanlarından memnuniyetlerinin orta düzeyde olduğu belirlendi (Tablo 1).

Öğrencilerin %18.4'ünün program ve okuldan, %14.5'inin öğretim elemanlarından memnun olduğu saptandı (Tablo 2).

Öğrencilerin %71.1'inin kız, %61.8'inin Anadolu Lisesi mezunlarından olduğu ve sadece kız öğrencilerin (67.22±12.92) program ve eğitimden önemli düzeyde daha çok memnun olduğu saptandı (Tablo 2, p<0.05).

Öğrencilerin %57.9'unun geliri giderine denk, %62.5'inin çekirdek aile, %82.2'sinin sosyal güvencesi olan ailede yaşadığı ve %47.4'ünün il merkezinde oturduğu tespit edildi. Sosyal güvencesi olmayanların hem program ve okuldan (74.55±12.60) hem de öğretim elemanlarından (62.66±17.46) memnuniyetlerinin önemli düzeyde daha yüksek olduğu saptandı (Tablo 4, p<0.01).

Öğrencilerin %52'sinin bölümünü istemeyerek ve %49.3'ünün gelecekte işsizlik sorunu yaşamamak için bölümünü seçtiği, %65.1'nin bölümünü sevdiği belirlendi. Bölümünü isteyerek tercih edenlerin programdan, okuldan ve öğretim elemanlarından memnuniyetlerinin önemli düzeyde daha yüksek olduğu tespit edildi (program ve okul; 69.15±15.09/p<0.01, öğretim elemanlarından; 58.95±15.72/p<0.001). Bölümünü gelecekte işsizlik sorunu yaşamamak için tercih edenlerin programdan, okuldan ve öğretim elemanlarından memnuniyetlerinin önemli düzeyde daha yüksek olduğu saptandı (program ve okul; 69.72±14.91/p<0.01 öğretim elemanlarından; 57.44±17.18/p<0.05) (Tablo 5).

Öğrencilerin %79.6'sının gelecekte mesleğini uygulamayı düşündüğü, %85.5'inin iş endişesi yaşadığı, %57.2'sinin mesleğinde kalmayı düşündüğü ve %81.6'sının KPSS Sınavının kendisi için sorun

Tablo 3. Öğrencilerin Cinsiyet ve Mezun Oldukları Okula göre Memnuniyet Düzeyleri

Özellikler	Memnuniyet			
	S	%	Program ve Okuldan X±SD	Öğretim Elemanlarından X±SD
Cinsiyet				
Erkek	108	71.1	60.56±20.01	54.21±17.42
Kız	44	28.9	67.22±12.92	53.38±15.98
Test ve p			MU=1911.000, p=0.059	MU=2565.0000, p=0.509
Öğrenim Durumu				
Meslek Lisesi	58	38.2	62.56±17.70	52.21±17.95
Anadolu Lisesi	94	61.8	66.97±13.87	54.48±15.31
Test ve p			MU=2610.000, p=0.660	MU=2565.0000, p=0.740

Tablo 4. Öğrencilerin Aile Özelliklerine Göre Memnuniyet Düzeyleri

Özellikler	Memnuniyet			
	S	%	Program ve Okuldan X±SD	Öğretim Elemanlarından X±SD
Gelir Durumu				
Gelir giderden fazla	33	21.7	68.27±21.77	58.00±1792
Gelir gidere denk	88	57.9	66.05±12.38	52.58±16.17
Gelir giderden az	31	20.4	59.96±14.98	51.80±14.61
Test ve p			FKW=4.234, p=0.120	FKW=1.359, p=0.507
Aile Tipi				
Geniş aile	57	37.5	63.73±18.77	52.63±16.11
Çekirdek aile	95	62.5	66.23±13.25	54.22±16.53
Test ve p			t=-.958, p=0.340	t=-.579, p=0.564
Sosyal Güvence				
Var	125	82.2	63.29±15.43	51.63±15.46
Yok	27	17.8	74.55±12.60	62.66±17.46
Test ve p			t=993.000, p=0.001	t=1084.500, p=0.005
Yerleşim Yeri				
Köy	27	17.8	70.55±14.61	58.44±16.15
İlçe	53	34.9	64.15±15.51	54.88±16.21
İl	72	47.4	64.16±15.69	50.91±16.19
Test ve p			FKW=5.062, p=0.080	FKW=3.920, p=0.141

olabileceğinin endişesini yaşadığı tespit edildi. Sadece, mesleğinde kalmayı düşünenlerin öğretim elemanlarından memnuniyetlerinin (56.65±17.27) önemli düzeyde daha yüksek olduğu belirlendi (Tablo 6, p<0.01).

Tartışma

Tıbbi laboratuvar bölümünde okuyan öğrencilerin programdan, okuldan ve öğretim elemanlarından memnuniyet düzeylerini değerlendiren ve etkileyen faktörleri belirleyen bu araştırmada elde edilen

bulgular değerlendirilirken literatürde birebir uyumlu olarak aynı bölüm için yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanmadığından benzer çalışmalarla tartışıldı. Literatür kaynağı bulunmadığı bazı durumlarda da konu ile ilgili yorum ve çıkarımlarda bulunuldu.

Eğitim süreci değerlendirilirken dikkate alınması gereken önemli bir faktör olan öğrenci memnuniyeti, öğrencilerin mesleki uygulama ve kariyer hayatları ile ilgili kararlarını etkilemektedir (9). Bu nedenle öğrencilerin başarı düzey değerlendirmesinde sınavların yanı sıra eğitim program içeriklerinin de dikkate alınması gerekmektedir. Ayrıca, öğrenciler

Tablo 5. Öğrencilerin Meslekleri ile ilgili Görüşlerine Göre Memnuniyet Düzeyleri

Özellikler	Memnuniyet			
			Program ve Okuldan	Öğretim Elemanlarından
	S	%	X±SD	X±SD
Tercih Durumu				
İsteyerek	73	48.0	69.15±15.09	58.95±15.72
İstemeyerek	79	52.0	61.73±15.18	48.69±15.41
Test ve p			t=3.017, p=0.003	t=4.036, p=0.000
İsteme Gerekçesi				
Puanın yeterli olması	61	40.1	62.59±13.48	51.00±13.95
İş sorunu yaşamama	75	49.3	69.72±14.91	57.44±17.18
Ailenin istemesi	16	10.5	54.87±19.06	45.00±16.56
Test ve p			F _{KW} =11.647, p=0.003	F _{KW} =6.149, p=0.046
Sevme Durumu				
Seviyor	99	65.1	65.21±16.51	54.75±15.01
Sevmiyor	53	34.9	65.45±13.69	51.41±18.61
Test ve p			MU=2272.500, p=0.317	MU=2611.500, p=0.963

Tablo 6. Öğrencilerin Mesleklerini Uygulamaları ile ilgili Görüşlerine Göre Memnuniyet Düzeyleri

Özellikler	Memnuniyet			
			Program ve Okuldan	Öğretim Elemanlarından
	S	%	X±SD	X±SD
Mesleği Uygulama Durumu				
Düşünüyor	121	79.6	65.45±16.17	53.20±15.65
Düşünmüyor	31	20.4	68.58±12.46	55.30±19.05
Test ve p			MU=1606.500, p=0.363	MU=1709.500, p=0.447
İş Endişesi				
Var	130	85.5	64.76±15.50	53.48±15.10
Yok	22	14.5	68.40±15.74	54.42±22.99
Test ve p			MU=1197.000, p=0.393	MU=1248.000, p=0.340
Meslekte Kalmayı İsteme Durumu				
Evet	87	57.2	66.65±18.29	56.65±17.27
Hayır	65	42.8	63.47±10.68	49.42±14.04
Test ve p			t=1.250, p=0.213	t=2.730, p=0.007
KPSS Sorun mu?				
Evet	124	81.6	64.46±15.66	52.41±15.79
Hayır	28	18.4	68.96±14.69	59.11±17.94
Test ve p			MU=1314.000, p=0.090	MU=1435.500, p=0.153

eğitim tercihleri ve hangi bölüme kayıt yaptırılmaları konusundaki seçimleri ile bir tüketici konumunda olduklarından tüketici teorisi ilkeleri doğrultusunda onları tüketici olarak düşünebiliriz. Yine, bu bağlamda öğrenciler, öğrenme hayatları boyunca aldıkları

eğitimden ve okudukları okuldan üst seviyede beklentileri olan bireyler olarak da görülmektedir. Öğrencilerin bu ihtiyaçları “Bir beklenti bir kurum tarafından karşılanır” prensibi dikkate alındığında eğitim kurumları tarafından karşılanması gereken bir

durumdur ve bu bağlamda üniversiteler için memnuniyet kavramı oluşmaktadır (10). Topluma hizmeti amaçlayan eğitim programlarının ve özellikle de sağlık hizmeti sektöründe yer alacak öğrencilerin eğitim programlarının değerlendirilmesinde ilgili programın niteliği ve uygulanış şekline yönelik yapılan girişimlerde, olumlu ya da olumsuz dönütler büyük yol gösterici mahiyettedir (9). Dolayısıyla öğrenci memnuniyeti eğitimin kalitesini olumlu etkilemesinin yanı sıra birçok üniversite için önemli rekabet unsuru olarak avantaj sağlayacaktır.

Bu araştırmada, öğrencilerin programdan, okuldan ve öğretim elemanlarından memnuniyetleri orta düzeyde tespit edildi. Farklı olarak, Norveç'te yapılan bir araştırmada, üç hemşirelik okuluna ait öğrencilerin hemşirelik ve klinik hemşirelik eğitimlerinden memnuniyet durumlarına ait bulgular değerlendirilmiştir. Bu bulgulara göre hafif düzeyde de olsa memnuniyetsizlik durumu hemşirelik eğitimi öğrencilerinde tespit edilmiştir. Ancak bu araştırmada öğrencilerin klinik hemşirelik eğitiminden daha memnun oldukları saptanmıştır (11). Bu sonuca göre karşılaştırıldığında yapılan araştırmada, TLT Bölümü öğrencilerinin program, okul ve öğretim elemanlarından memnuniyet düzeylerinin daha düşük olduğu söylenebilir.

Bu çalışma kapsamında, öğrencilerin sadece %18.4'ünün program ve okuldan memnun olduğu, dolayısıyla %81.6'sının program ve okuldan memnun olmadığı saptandı. Ülkemizde, farklı üniversite ve fakültelerde, benzer çalışmalar yapılmış ve birbirine yakın ya da farklı sonuçlar elde edilmiştir. Ulusoy ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada bildirdiğine göre İstanbul Teknik Üniversitesinde, tüm öğrenciler dikkate alındığında bölümlerinden memnuniyet durumlarını pozitif ifade eden öğrencilerin oranı tüm öğrencilerin %50.4 oranında olduğu anlaşılmıştır. Aynı çalışmada Cumhuriyet Üniversitesinde %32, hemşirelik öğrencilerinde ise öğrenci memnuniyeti %53 olarak belirlenmiştir (5).

Ancak, Norman ve arkadaşlarının konu ile ilgili olarak ABD'de hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları bir çalışma sonucuna göre, okudukları bölümün öğrencisi olmanın zorluklarına rağmen, tüm öğrenciler dikkate alındığında hemşirelik eğitiminden memnun olanların oranının %86 olduğu bildirilmiştir (12). Bu sonuçlarla karşılaştırıldığında, araştırmada TLT Bölümü öğrencilerinin program ve okuldan memnuniyetinin oldukça düşük düzeyde olduğunu söyleyebiliriz.

Ayrıca yapılan bu araştırmada, öğrencilerin sadece %14.5'inin de öğretim elemanlarından memnun olduğu, dolayısıyla %84.5'inin memnun olmadığı saptandı. Literatür incelendiğinde, öğretim elemanı memnuniyetini öğretim elemanına ulaşabilme

kolaylığının yanı sıra öğrenciye karşı tutum ve tavırların da etkilediği anlaşılmıştır (13). Öğretim elemanının yeterli zamanı olmadığından öğrencilerin memnuniyetlerinin düşük olmasına sebep olduğu birçok çalışmada bildirilmiştir. (14-20). Yine yapılan çalışmalarla öğretim elemanının öğrenci eğitiminde önemli bir yere sahip olduğu vurgulanmıştır (21, 22). Bu araştırmada, TLT Bölümü öğrencilerinin öğretim elemanından düşük düzey memnuniyeti bu faktörlerden etkilenmiş olabilir.

Yapılan anket çalışmaları, sadece kız öğrenciler program ve eğitimden önemli düzeyde daha çok memnun olduğunu göstermiştir. Benzer şekilde Baltacı ve arkadaşlarının yaptığı bir çalışmada kız öğrencilere göre kıyaslandığında erkek öğrencilerin eğitimden duydukları memnuniyet düzeyinin daha düşük olduğu belirlenmiştir (23). Ülkemizde yapılan bir çalışmada ise memnuniyet düzeyleri ile cinsiyet arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (24). Konu ile ilgili yurtdışında yapılan çalışmalarda da cinsiyet ve memnuniyet arasında gerek anlamlı (25) gerekse anlam ifade etmeyen ilişkiler saptanmıştır (26). Araştırmamızdaki sonuç, beklenti durumu ile ilgili olabileceğini ve erkek öğrencilerin kızlara göre daha fazla beklenti içerisinde olabileceğini düşündürmektedir.

Araştırmada, sosyal güvencesi olmayan öğrenciler hem program ve eğitimden hem de öğretim elemanlarından önemli düzeyde daha çok memnundu. Bu sonuç, sosyal güvencesi olmayan öğrencilerin beklentilerinin çok yüksek olmamasından kaynaklanmış olabilir. Bu durum, sosyal güvencesi olan öğrencilerin toplumsal yaşam standardının daha yüksek, dolayısıyla beklentilerinin de doğal olarak daha fazla olabileceğini gösterebilir.

Araştırmada, bölümünü isteyerek ve gelecekte işsizlik sorunu yaşamamak için tercih eden öğrenciler programdan, eğitimden ve öğretim elemanlarından önemli düzeyde daha çok memnundu. Gelecek kaygıları daha düşük olan TLT programı öğrencilerinin okudukları bölümü isteyerek tercih eden öğrenciler olduğu, aldıkları eğitimden duydukları memnuniyeti düzeyinin daha yüksek olduğu ve aldıkları ön lisans eğitimleri doğrultusunda kariyer yapma konusunda daha istekli oldukları bu çalışma sonucunda ifade edilebilir. Çünkü öğrencilerin eğitim tercihleri ve hangi bölüme kayıt yaptıracakları konusu, ileriye dönük beklentileri ile doğru orantılıdır (10). Öte yandan, gelecek kaygıları daha yüksek, eğitim memnuniyetleri daha düşük ve meslekte kariyer yapma istekleri daha belirsiz olan TLT programı öğrencilerinin bu programı, başka seçenekleri

olmadığından dolayı tercih eden öğrenciler olduğu yapılan çalışma sonuçlarında göre söylenebilir.

Araştırmada, sadece, mesleğinde kalmayı düşünen öğrenciler öğretim elemanlarından önemli düzeyde daha çok memnundu. Aynı şekilde, Tablo 1'den de anlaşıldığı üzere bazı TLT programı öğrencilerinin memnuniyetsizliğinin bir nedeni TLT programı öğrencilerinin yaklaşık dörtte birinin mevcut halde bu mesleği sevmemesinden kaynaklı olabilir. Bu durum, istemeyerek gelinen bir bölümde, memnuniyetin etkilenebileceğini göstermesi açısından önemli görünüyor.

Sonuç olarak, Tıbbi laboratuvar bölümünde okuyan öğrencilerin programdan, eğitimden ve öğretim elemanlarından memnuniyet düzeylerini değerlendiren ve etkileyen faktörleri belirleyen bu araştırmada, öğrencilerin programdan, eğitimden ve öğretim elemanlarından memnuniyetlerinin orta düzeyde olması; bu parametreler üzerinde çalışılması gerektiğini göstermektedir. Ayrıca, erkek öğrencilerin, sosyal güvencesi olan, bölümünü istemeyerek seçen, ailesi istediği ve puanı nedeniyle zorunlu tercih eden, mesleğini uygulamayı düşünmeyen, iş endişesi olan ve KPSS Sınavını sorun olarak algılayan öğrencilerin programdan, eğitimden ve öğretim elemanlarından memnun olmama durumlarının daha dikkatli incelenmesi, endişelerinin giderilmesi memnuniyetlerini arttırabilir.

Kaynaklar

1. Öztürk M, Sancak S. Hizmet İçi Eğitim Uygulamalarının Çalışma Hayatına Etkileri. *Journal of Yasar University* 2007; 2(7): 761-794.
2. Şahin İ, Fındık T. Türkiye'de Mesleki Ve Teknik Eğitim: Mevcut Durum, Sorunlar Ve Çözüm Önerileri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi* 2008; 12(3): 22.
3. Şimşek Z, editor Sağlık hizmetlerinde eğitimin dünü, bugünü, yarını. II Ulusal Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Sempozyumu; 2007; İzmir.
4. El Ansari W. Student nurse satisfaction levels with their courses: Part II—effects of academic variables. *Nurse education today* 2002; 22(2): 171-180.
5. Ulusoy H, Arslan Ç, Öztürk N, Bekar M. Hemşirelik öğrencilerinin eğitimleriyle ilgili memnuniyet düzeylerinin saptanması. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi* 2010; 3(2): 10.
6. Kulik JA. Student ratings: Validity, utility, and controversy. *New directions for institutional research* 2001; 2001(109): 9-25.

7. Linn RL, Miller MD. *Measurement and Assessment in Teaching*. 9 ed. New Jersey, USA: Prentice Hall; 2005.
8. Erden A. Türkiye'deki fizyoterapi öğretim elemanlarının ve son sınıf öğrencilerinin fizyoterapi eğitimi ile ilgili memnuniyet düzeylerinin incelenmesi [Doctorate]: Pamukkale Üniversitesi 2015.
9. Coles CR, Grant JG. Curriculum evaluation in medical and health-care education. *Medical Education* 1985; 19(5): 405-422.
10. Devebakan N, Koçdor H, Musal B, Güner G. Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünde Lisansüstü eğitim kalitesinin artırılması kapsamında öğrencilerin eğitime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2003; 5(2): 15.
11. Espeland V, Indrehus O. Evaluation of students' satisfaction with nursing education in Norway. *Journal of advanced nursing* 2003; 42(3): 226-236.
12. Norman L, Buerhaus PI, Donelan K, McCloskey B, Dittus R. Nursing students assess nursing education. *Journal of Professional Nursing* 2005; 21(3): 150-158.
13. Egelioglu N, Arslan S, Bakan G. Hemşirelik Öğrencilerinin Memnuniyet Durumlarının Akademik Başarıları Üzerine Etkisi. *Turkish Journal of Research Development in Nursing* 2011; 13(1).
14. Young S, Shaw DG. Profiles of effective college and university teachers. *The Journal of Higher Education* 1999; 70(6): 670-686.
15. Buccieri KM, Schultze K, Dungey J, Kolodziej T, Malta S, Marocco S, et al. Self-Reported Characteristics of Physical Therapy Clinical Instructors: A Comparison to the American Physical Therapy Association's Guidelines and Self-Assessments for Clinical Education. *Journal of Physical Therapy Education* 2006; 20(1): 47-55.
16. Kelly SP. The exemplary clinical instructor: a qualitative case study. *Journal of Physical Therapy Education* 2007; 21(1): 63-69.
17. Housel N, Gandy J. Clinical instructor credentialing and its effect on student clinical performance outcomes. *Journal of Physical Therapy Education* 2008; 22(3): 43-51.
18. Kelly SP. Clinical instruction in physical therapy: novice and expert approaches to instructional reasoning. USA: Nova Southeastern University, College of Health Care Sciences - Physical Therapy Department 2008.
19. Morren KK, Gordon SP, Sawyer BA. The relationship between clinical instructor characteristics and student perceptions of clinical instructor effectiveness. *Journal of Physical Therapy Education* 2008; 22(3): 52-63.
20. Alexandria V. A Physical Therapist Student Evaluation: Clinical Experience and Clinical

- Instruction Survey. American Physical Therapy Association. 2010.
21. Scully RM, Shepard KF. Clinical teaching in physical therapy education: An ethnographic study. *Physical Therapy* 1983; 63(3): 349-358.
 22. Plack MM, Driscoll M. Teaching and Learning in Physical Therapy: from Class-Room to Clinic. *J Sports Sci Med* 2011; 10(2): 425-.
 23. Baltacı F, Üngüren E, Avsallı H, Demirel ON. Turizm eğitimi alan öğrencilerin eğitim memnuniyetlerinin ve geleceğe yönelik bakış açıların belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi* 2012; 4(1): 17-25.
 24. Tatlı ZH, Kokoç M, Karal H. Satisfaction state of computer education and instructional technologies students: Karadeniz Technical University case. *İlköğretim Online* 2011; 10(3).
 25. Umbach PD, Porter SR. How do academic departments impact student satisfaction? Understanding the contextual effects of departments. *Research in Higher Education*. 2002; 43(2): 209-234.
 26. Rienzi BM, Allen MJ, Sarmiento YQ, McMillin JD. Alumni perception of the impact of gender on their university experience. *Journal of College Student Development* 1993.